ONS MARKENBOEK

ISSN: 0169-5819

Gorssel, januari 1999
17e jaargang, no. 1

ONS MARKENBOEK

Uitgave van de oudheidkundige vereniging De Elf Marken te Gorssel.

De vereniging is opgericht op 27 september 1983 en heeft ten doel "de beoefening van de geschiedenis in het algemeen en in het bijzonder die van de gemeente Gorssel, waaronder mede wordt begrepen het grondgebied van de gehele, huidige en vroegere, burgerlijke gemeente Gorssel alsmede de bevordering in zo breed mogelijke kring van de belangstelling voor de geschiedenis van de gemeente Gorssel in al haar aspecten".

BESTUUR

Voorzitter : H.J. Jansen op de Haar, Bargeweg 16
7211 DC Eefde, tel 0575 540785

Secretaris : W. van de Kamp, Lochemseweg 38
7214 RK Epse, tel 0575 493037

Penningmeester : H.F. Bruil, Molenweg 22
7213 XG Gorssel, tel 0575 491822

Leden : R. Boschloo, Hogenkampsweg 3
7218 BT Almen, tel 0575 431261
C. Bremer, Hoefslag 12
7213 BW Gorssel, tel 0575 493428
Mevr. W.J. Holtslag-Harkink, Blauwedijk 11
7218 BJ Almen tel 0575 431744
H.A. Klein Ovink, Wittendijk 6
7216 PL Kring van Dorth tel 0573 221317
J. Nijenhuis, Wunderinklaan 3
7211 AG Eefde, tel 0575 515761
J. Pasman, Heideweg 14
7217 TE Harfsen, tel 0573 431248
A.M. de Ruiter, Joppelaan 14
7213 AC Gorssel, tel 0575 492139
H. Schoenmaker, Lochemseweg 28
7244 RS Barchem, tel 0573 441932

REDACTIECOMMISSIE

Voorzitter : A.M. de Ruiter, Joppelaan 14
7213 AC Gorssel, tel 0575 492139

Leden : N. Kuik, Het Wilgert 8
7214 AV Epse, tel 0575 493170
H. Meedendorp, Elfuursweg 22
7213 EN Gorssel, tel 0575 492074

ONS MARKENBOEK

17e jaargang, no. 1, januari 1999

INHOUD

blz.

Mededelingen van het bestuur en de redactie 2

Terugblik viering derde lustrum
door W. van de Kamp 3

Van de voorzitter
door H.J. Jansen op de Haar 4

In memoriam Dolf Hoekstra
door W. van de Kamp 5

Excursie Hackfort 1999
door H. Schoenmaker 6

Beuk in het Baankreisbos te Almen
door R. Boschloo 6

Vergane glorie
door werkgroep genealogie 8

Een oud koekijzer
door C. Roeterdienk 15

Het vermoedelijke ontstaan van Joppe (2)
door H.J. Jansen op de Haar en G. Verstege 16

Het tweede Wolferink in Eefde
door J. Harenberg 26

Wie is Schotman?
door M.W. Enserink 31

Opsporing verzocht
door N. van Wijk 32

Op het verkeerde been gezet
door H.J. Jansen op de Haar 33

Aanwinsten bibliotheek (9)
door H. Schoenmaker 38

MEDEDELINGEN VAN HET BESTUUR EN DE REDACTIE

Gelukkig Nieuwjaar

Besturen is vooruitzien, ook ten aanzien van het elkaar toewensen van een goede toekomst in het nieuwe jaar. Hoewel het bij het schrijven van deze wensen pas november is moet in verband met de sluitingsdatum van het inzenden van de kopij de schrijver zich al verplaatsen in de tijd rondom de jaarwisseling. De echte stemming van Glühwein en oliebollen moet echter nog komen.
Niettemin wenst het bestuur alle lezers een gezond en gelukkig nieuw jaar toe. Het laatste jaar voor de eeuwwisseling. Het laatste jaar dat begint met 19. Op voorhand dus een historisch jaar.
Voor de dialect liefhebbers volgt nu het eerste couplet van de nieuwjaarswens van wijlen J.H. Goorman (Ons Markenboek, januari 1992):

Het bestuur van de Elf Marken
wenst oe leu graag een good begin
en dat het oe leu good mag goan
met oe'w bedrief en oe'w gezin.
Een zegen wens veur 't hele jaor
dat was een old gebruuk
daor schonk men vûlle andag aan
dan kon ie weer een jaor vedan.

Lezingen met dia's

Wij gaan weer de dorpen langs met lezingen en dia's. Op 26 november 1998 zijn wij gestart in Harfsen en nu de andere dorpen nog.

18 februari 1999: Almen, De Hoofdige Boer. De heren H.J. Jansen op de Haar en G. Verstege verzorgen een lezing/dia-avond met als titel "Almen, dorp aan de Berkel". Aanvang 20.00 uur.

18 maart 1999: Eefde, Het Jolink. De heer L. Faber uit Neede houdt een lezing over Huize Hackfort in Vorden. Aanvang 20.00 uur. Het is de bedoeling dat later in het seizoen een excursie naar dit Huis volgt.

15 april 1999: Epse, Hervormde Kerk. De heer Henk van Baalen uit Deventer zal een lezing verzorgen over de Deventer schilders, onder wie ook Epsenaar Bokhorst. Aanvang 20.00 uur.

6 mei 1999: Gorssel, De Roskam. Jaarvergadering.
Na het huishoudelijk gedeelte volgt een lezing. Hierover volgen later nadere mededelingen. Aanvang 19.30 uur.

Kopij voor het volgende nummer dient uiterlijk maandag **1 maart 1999** bij de redactiecommissie binnen te zijn (indien mogelijk met afbeelding).

TERUGBLIK VIERING DERDE LUSTRUM

W. van de Kamp

Op vrijdag 25 september 1998 hebben wij in de hal van het gemeentehuis ons vijftienjarig bestaan gevierd. Tevens werd de tentoonstelling, gerealiseerd door onze werkgroepen, geopend.
De belangstelling was groot, ongeveer 150 personen hebben de bijeenkomst bijgewoond. Afvaardigingen van zusterverenigingen, Gelders Oudheidkundig Contact en het Staringinstituut gaven van hun belangstelling blijk.
Locoburgemeester P. Schrijver had aan het eind van zijn toespraak een verrassing in petto: een koninklijke onderscheiding voor onze voorzitter H.J. Jansen op de Haar.
Secretaris W. van de Kamp bedankte het gemeentebestuur voor de goede ontvangst en voor de bemoeienis bij het toekennen van de koninklijke onderscheiding aan de voorzitter. Vervolgens kon hij Henk Jansen het extra nummer van Ons Markenboek aanbieden alsmede vijf banden met ingebonden markenboeken. Dit alles als dank voor zijn niet aflatende zorg voor onze vereniging.
Mevrouw Jansen op de Haar werd door gemeente en vereniging bedacht met prachtige boeketten bloemen.
Penningmeester H. Bruil kon als slot het woord geven aan de juist gedecoreerde voorzitter. Ontroerd bedankte deze voor alle lovende woorden en voor zijn onderscheiding.
Hierna volgde nog een zeer geanimeerde bijeenkomst. Wij kunnen terugzien op een fijne viering, de afsluiting van het vijftiende jaar en het begin van ons volgende lustrum in de volgende eeuw.

VAN DE VOORZITTER

In Ons Markenboek van oktober vorig jaar kon geen aandacht meer worden geschonken aan de viering van ons derde lustrum op 25 september 1998. De kopij voor dat nummer lag toen reeds bij de drukker en een "bedankje" kon niet meer worden opgenomen. Vandaar dus de opname hiervan in het eerste nummer van 1999.
Mede namens mijn echtgenote wil ik langs deze weg iedereen dank zeggen voor zijn medewerking om ons derde lustrum op deze gepaste wijze te vieren. De verrassing van de koninklijke onderscheiding kwam geheel onverwacht en naast de dank aan Hare Majesteit en het bestuur van de gemeente, ben ik veel dank verschuldigd aan het bestuur van onze vereniging. Deze onderscheiding zie ik als een waardering voor het vele werk dat ons bestuur heeft verricht, in samenwerking met de zeer gewaardeerde werkgroepen. Uiteindelijk is deze onderscheiding bedoeld voor onze oudheidkundige vereniging, waarvan ik het genoegen en de eer heb voorzitter te zijn.
Ook wil ik mijn waardering uitspreken voor het verschijnen van het "Lustrumnummer" van Ons Markenboek en van de bijdragen, die velen van u hebben ingezonden. Hoewel hier en daar een "heiligverklaring" niet valt te ontkennen, mag het geheel zeer geslaagd worden genoemd. Een compliment voor de schrijvers en de redactiecommissie.
Door omstandigheden buiten mijn wil moet ik nog even de voorzittershamer blijven vasthouden. Ik hoop echter deze in het nieuwe jaar over te dragen aan een nieuwe voorzitter, zodat deze met frisse moed het jaar 2000 tegemoet zal gaan.
Alle medewerkers, niemand uitgezonderd, nogmaals hartelijk dank voor het welslagen van de viering van ons derde lustrum. Mede namens mijn echtgenote wens ik u allen een gezegend en gezond 1999.

Henk Jansen op de Haar

IN MEMORIAM DOLF HOEKSTRA

Tijdens de laatste vergadering van ons dagelijks bestuur (6 november 1998) werd ons duidelijk, dat ons oud-bestuurslid en oud-voorzitter van de redactiecommissie zo ernstig ziek was, dat herstel niet meer mogelijk was en zijn einde op deze aarde naderde.
Op dat moment echter was Dolf reeds overleden.
Op 5 november 1998 kon hij zijn leven niet meer vasthouden en gaf hij zich over aan zijn Schepper.
Dolf was vanaf de oprichting in 1983 lid van onze vereniging, bestuurslid en voorzitter van de redactiecommissie van Ons Markenboek.
Hij deed zijn werk met enthousiasme en deskundigheid, hij corrigeerde de ingeleverde kopij tevens op eventuele taalfouten.
Ook schreef hij vele artikelen voor ons periodiek, zijn "eigen" blad.
Dolf was een gelovig man en dat liet hij in zijn activiteiten blijken.
Voor onze vereniging heeft hij veel werk verzet en was hij altijd een dankbaar aanspreekpunt.
In verband met zijn gezondheid moest hij per november 1995 als bestuurslid en redactielid bedanken en dat ging hem zeer aan het hart.
De laatste jaren van zijn leven waren moeilijk. Zijn geliefde echtgenote Jenny ontviel hem en hijzelf kon zich niet meer alleen staande houden in zijn huis aan de Pikeursbaan. Hij verhuisde naar een kamer in De Borkel, alwaar hij op 5 november 1998 is overleden op de leeftijd van ruim 69 jaar.
Wij gedenken hem met respect.

W. van de Kamp

EXCURSIE HACKFORT 1999

H. Schoenmaker

De werkgroep excursies nodigt de leden van De Elf Marken uit voor een excursie naar het huis en landgoed Hackfort aan de Baakseweg 8 te Vorden op zaterdag 8 mei 1999.
Vertrek 's middags om half twee vanaf het parkeerterrein bij Hackfort voor een wandeling in een rustig tempo van bijna twee uur onder leiding van één of meer boswachters van de Vereniging Natuurmonumenten. De watermolen is misschien in werking.
Na afloop van de wandeling zijn te bezichtigen de voor publiek toegankelijk ruimten: de Van Westerholtzaal en de keldergewelven en zijn voor eigen rekening consumpties verkrijgbaar (koffie/thee/frisdrank).
Aan de excursie kunnen ook niet-leden deelnemen.
De kosten bedragen voor leden en niet-leden vijf gulden per persoon, te betalen bij de start van de wandeling. Voor leden van de Vereniging Natuurmonumenten is de deelname op vertoon van de lidmaatschapskaart gratis.
Het parkeerterrein biedt voldoende plaats en het parkeren is gratis.
Opgave voor deelname uiterlijk 1 mei 1999 bij Henk Klein Ovink, telefoon 0573 221317, of Heiko Schoenmaker, telefoon 0573 441932. De excursie gaat in elk geval door.
De excursie is een vervolg op de lezing door de heer R. Faber uit Neede over Hackfort op 18 maart 1999 in Eefde. Deze lezing wordt elders in dit nummer aangekondigd. Lezing en excursie staan overigens los van elkaar.

BEUK IN HET BAANKREISBOS TE ALMEN

R. Boschloo

Wanneer men vanaf de oprit van De Ehze langs de Hogenkampsweg gaat, ligt aan de linkerkant het Baankreisbos. Loopt men langs de slagboom het wandelpad op, dan staat er na ongeveer twintig meter aan de rechterkant een oudere beuk met een niet erg dikke stam. Als de bast droog is, ziet men vrij duidelijk de inkervingen zoals op de foto bij dit artikeltje. Het eerste wat opvalt, is het jaartal 1877. Daarboven staat H J V en eronder W V.

Ik ben nagegaan waarvoor die letters zouden kunnen staan. In 1825 werd op De Vonkert in Laren geboren Egbert Vonkeman. Uit zijn huwelijk met Wilhelmina Aleida Wichers had hij een zoon, die in november 1872 overleed, en een dochter Dientje, geboren 19 februari 1862 op Snapop aan de Scheggertdijk, het huis waar later de familie Groenouwe woonde. Op 1 januari 1862 werd Egbert Vonkeman pachter op De Baankreis, een boerderij van de familie Van Zuylen van Nyevelt van De Ehze. Egberts vrouw Aleida stierf op 24 juni 1867 en Egbert hertrouwde in 1869 met Aaltjen Meyer. Uit dit huwelijk werd op 10 juli 1870 een zoon geboren, Willem, in 1874 gevolgd door zoon Hendrik Jan en in 1878 door de derde zoon Johan.
Bij beschouwing van de inscriptie op de beuk stel ik me voor hoe dat gegaan is. Op een zondagmiddag gaat Egbert (52 jaar) met zijn twee jongens van zeven en drie jaar kuieren door het bos en met zijn "kniepmes" zet hij de initialen van zijn kroost in de bast van de misschien 40 à 50 jaar oude boom. Aardig voor later! Al vinden de bossen- en natuurliefhebbers het tegenwoordig een slechte gewoonte.

VERGANE GLORIE

Werkgroep genealogie

Landgoed Ontidink

In de gemeente Gorssel ligt ten westen van de Eefdese Enkweg de oude kern van de buurtschap Eschede, tussen de Laan van Eschede en de Sweersingstraat. Van de vroegere bebouwing is veel verloren gegaan. Tussen 1865 en 1885 is de afbraak begonnen: twee landhuizen, Eschede en Ontidink en de katersteden Bossert en Dijkerhof zijn verdwenen. Lanen met opgaande bomen, houtwallen, boomgaarden, moestuinen, terrein van vermaak, bossen, daarvan is weinig terug te vinden. De drie nog aanwezige boerderijen met de waterdijk, de kolken en de uitgestrekte uiterwaarden vormen echter nog steeds een prachtig gebied aan de IJssel.

Reeds in 1456 wordt het goed Ontedenck in een leenakte vermeld. Samen met het Robiinsguet vormt het een leengoed van het klooster Prüm in Duitsland (dicht bij de grens met België en Luxemburg): "de twee guede geheten Ontedenck en Robiinsguet in den kerspell van Gorsell". Omdat het een leengoed is vinden we vele eigenaren terug in het zogenaamde leenaktenboek van voornoemd klooster. Vele namen passeren de revue: via de familie Iseren (Yseren) - waarnaar de Yserenstraat te Eefde is vernoemd - waarschijnlijk door vererving overgegaan op de familie Van Voorthuisen. Elke nieuwe eigenaar moest een bedrag aan de leenheer (hier dus het klooster Prüm) betalen, het heergewaad genoemd. Opmerkelijk is dat op 22 juni 1607 slechts de helft hoefde te worden betaald omdat het goed door de IJssel is overstroomd!
In 1615 wordt het Ontidinck door koop of vererving verkregen door Peter Sels, secretaris van het kwartier van Zutphen, en diens vrouw Catharina van Goch.
Het goed Ontydinck werd in 1617 omgezet in een tynsgoed, zodat alleen nog maar jaarlijks aan de leenkamer een bedrag van 3 oude Vlaamse groten hoefde te worden betaald. De verdere geschiedenis moeten we daarom aan andere bronnen ontlenen.
Op 15 februari 1617 wordt het goed Robijn nog genoemd door voornoemde heer Sels tijdens een vergadering van de marke Eschede. Als eigenaar van Ontidink en Robijn heeft hij een bepaald aantal waren (aandelen) in de marke en neemt hij deel aan de vergaderingen. Hoewel Sels zelf beweert dat "'t goet Robijn meerendeels is verloopen" (het goed zal dus niet veel meer voorstellen, mogelijk in

verband met de in 1607 genoemde overstromingen) meent hij dat hij wel recht heeft op het aantal waren dat vanouds bij het Robijn hoorde. De andere markegenoten hebben een andere mening en men besloot om nader onderzoek te doen.
Hoe de zaak afliep hebben we verder niet nagegaan. De naam Robijn hebben we in elk geval niet meer aangetroffen.
Opmerkelijk is de situatie in 1632, als enige geërfden van de marke Eschede vernemen dat Sels het Ontijdinck (uitspreken als Ontidink!) wil verkopen. Om te voorkomen dat buitenstaanders het goed zullen kopen besluit de marke op 19 december 1632 om het goed in zijn geheel aan te kopen en bij veiling onderhands door te verkopen. Het erve en goed Ontijdinck, met onder meer een huis daarop, wordt op 12 januari 1633 gekocht door de markegenoten van Eschede en op 13 februari in vijf of zes percelen geveild.
Het huis behoort tot het eerste perceel en wordt verkocht aan Albert Gerritsen, maar bij diens naam staat "modo Garrit ten Bos", dat wil zeggen dat laatstgenoemde - mogelijk zijn zoon - hem is opgevolgd als eigenaar.
Waarschijnlijk is Albert Gerritsen dezelfde die in het markeboek op 12 mei 1615 wordt aangesteld tot schutter: "Albert ten Bussche bouwman op den hof tho Eschede" (bouwman=pachter).
In het verpondingskohier van 1646 wordt Albert ten Bosch genoemd als eigenaar van Ontedinck en bovendien van "den Olden Dijck" (wellicht Dijkerhof).
In het markeboek van Eschede vinden we meestal de namen van de goederen vermeld zonder dat de naam van de eigenaar erbij staat. Gelukkig worden die toch enkele malen genoemd. Zo is in 1689 Gerrit ten Bosch aanwezig namens Onteinck. Op 5 mei 1702 is vermeld "Garrit ten Bosch soo Jan Garrits gent." als novitius. Vermoedelijk is Jan Garrits de opvolger van Garrit ten Bosch en mocht hij als novitius (nieuweling) tracteren op een vat bier of iets dergelijks.
Op 13 april 1703 vinden we nog eens "Jan ten Bos novitius", hoewel de naam van het erf Ontidink niet wordt vermeld.
Op 17 april 1705 verschijnen "Havesman q.q. en Jan Garrits wegens Ontiedinck", terwijl op 6 juli 1706 "Gerrit Haefsman wegens Ontidinck" aanwezig is. De familie Ten Bosch is echter nog niet uit beeld want in 1726 verschijnt nog "Jan ten Bosse voor Ontedinck".
In 1731 is Gumster eigenaar, in 1753 Nic. van Huet en in 1811 J. van Huet, in beide laatste gevallen wegens "Ontedink of Busse". We zien hier dat de naam Busse als tweede naam wordt gebruikt (later ook geschreven als Bosser of Bossert, mogelijk ontleend aan

de familienaam Ten Bosch!). Als we verder weten dat de in 1811 genoemde Jan van Huet een zoon is van Nicolaas van Huet en Jenneken van Gumster, kunnen we aannemen dat het Ontidink via vererving van de familie Van Gumster (zie 1731) op de familie Van Huet is overgegaan. Jan van Huet kreeg dit goed toebedeeld bij een magescheid (boedelverdeling tussen familieleden) van 15 januari 1798 te Zutphen. Hij was in 1811 een der leden van de eerste gemeenteraad en woonde toen 's winters in Zutphen maar in de zomer op het huis Bosser (J. de Graaf, Uit Gorssel's verleden, blz. 21).
In 1832 blijkt uit de oudste kadastrale kaart dat het perceel in de kadastrale gemeente Gorssel, sectie E (Gorssel) nummer 714 de naam Bosser draagt. Het staat dan op naam van de weduwe Jan van Huet. De term weduwe is daar waarschijnlijk later bijgeschreven, want Jan van Huet is pas overleden op 21 oktober 1836 "op het landgoed Onteding", als echtgenoot van Wilhelmina Margaretha Lebbink, 77 jaar oud, geboren te Zutphen als zoon van Nicolaas van Huet en Jenneken van Gumster, zijnde geweest rentenier. Zijn weduwe overleed "op het landgoed Ontidinck" op 25 oktober 1839 als "mejufvrouw" Wilhelmina Margaretha Lebbink, rentenierster, 73 jaar, geboren te Zutphen als dochter van Lambertus Lebbink en Maria Aalderink.
Het echtpaar Van Huet had in 1834 nog hun 50-jarig huwelijksfeest gevierd en deed bij die gelegenheid een schenking aan de kerk van Gorssel: een zilveren doopbekken, voor het Heilig Avondmaal een ovale schotel, een wijnkan en twee bekers, alles van zilver. Tot de schenking behoorden ook twee servetten en een tafellaken, waarin geweven de offerande van Abraham. De Graaf zegt daarvan in 1926 "de servetten en het tafellaken zijn reeds versleten". Verder zegt De Graaf in een noot dat het Onteding of Bosse tegenwoordig is geheten "het Boster" (blz. 286). Dit kan echter niet waar zijn omdat, zoals we later zien, het huis toen niet meer bestond. Vermoedelijk bedoelde De Graaf hier het Boster aan de Ravensweerdsweg.
We hebben gezien dat de namen Ontidink en Bosse(r) afwisselend werden gebruikt voor het huis, dat kennelijk al een herenhuis was. Dit geeft enige verwarring, vooral omdat men later voor de bij het landgoed behorende katerstede de naam Bosser(t) ging gebruiken en het herenhuis Ontidink bleef heten, zoals blijkt uit diverse koopakten.
Kort na de dood van de weduwe Van Huet is in 1840 het huis geveild en later opnieuw in de jaren 1857, 1861 en 1872, zoals uit advertenties in de Zutphensche Courant blijkt.

De veiling van 15 en 29 april 1840 geschiedde door notaris H.F. Lulofs te Zutphen in het koffijhuis "Het Zwijnshoofd" aan de Markt aldaar. De verkoop was in opdracht van de erfgenamen van de weduwe Van Huet, leden van de families Ten Bokkel Huinink en Lindeman, genoemd in haar testament van 26 oktober 1833, verleden voor notaris Schluiter te Zutphen.
Het eerste perceel, inhoudende "het Buitengoed Ontidink genaamd" bevatte onder meer een herenhuis met annexe schuur en nog een afzonderlijke schuur met hooiberg (kadastraal E 714: huis en erf). Hierbij hoorden twee waren in de marke Eschede. Het tweede perceel omvatte de katerstede "Den Bossert" (waaronder kadastraal nummer E 697: huis en erf), alsmede een stuk bouwland den Heuvenkamp, op dat moment in pacht bij Hendrikus Martens. Deze twee percelen werden samen met het achtste perceel (het Norden, een stuk bouwland te Eefde met akkermaalsgrond en het daarop staande vijfjarig hout) gekocht voor f. 9.770,-- door drie van genoemde familieleden, namelijk drie dames Lindeman, waarvan één was gehuwd met Bernard Jan Boland, koopman te Dinxperlo.
Laatstgenoemde is in hetzelfde jaar 1840 al aanwezig in de markevergadering van Eschede: "B.J. Boland voor eigen hoofde en namens de juff. Lindeman, voor Ontedink of Busse". Ook in de allerlaatste vergadering van de marke Eschede, gehouden in 1842, was Berend Jan Boland aanwezig namens Ontedink of Busse "voor zich en zijne mede-eigenaren".
Vijftien jaar later blijkt uit de Zutphensche Courant dat op 8 juni bij inzet en 22 juni 1857 bij toeslag zal worden verkocht het "Buitengoed Ontidinck genaamd met de daartoe gehorende katerstede Den Bossert, gelegen in de gemeente Gorssel, nabij het dorp van dien naam, bestaande in Heerenhuis, daghuurderswoning en verder getimmerte, tuin, boomgaard, wandeling, bouw- en weilanden en boschgronden", het geheel ter grootte van 8 bunder 95 (vierkante) roeden 90 (vierkante) ellen, dat is 8.95.90 hectare. Verder wordt verkocht "eene bank in de kerk te Gorssel, zijnde no. 67, houdende vier zitplaatsen".
De verkoop zal geschieden door notaris H.F. Lulofs te Zutphen in het Nederlandsche Koffijhuis te Zutphen. De bouwman (pachter) op Den Bossert zal de aanwijzing doen voor gegadigden.
Verkopers zijn leden van de reeds genoemde familie Lindeman.
Het buitengoed zelf wordt verkocht aan Gerrit Jan Nengerman, zonder beroep te Gorssel, voor f. 3.000,—. De katerstede en een stuk bouwland worden gekocht door Willem Hendrik Wiltink, landbouwer op het Wolferink. Hij betaalde daarvoor f. 5.615,—.

De kerkbank werd voor f. 115,— verkocht aan Hendrik Brummelman, landbouwer en kleermaker te Gorssel. De goederen konden op 1 november 1857 door de kopers worden aanvaard.
Vier jaar later is er al weer een veiling, nu voor notaris mr. W.J. Putman Cramer uit Zutphen, gehouden op zaterdag 23 maart en 6 april 1861 ten huize van J.W. van der Meij in logement "De Roskam" te Gorssel. De te verkopen goederen worden omschreven als "het Buitengoed Ontidinck genaamd, bestaande in Heerenhuis, bevattende zeven, alle nieuw behangen en geverfde kamers, voorts stal voor twee paarden, koestal, varkenshok en tuinmanswoning, benevens eenen goeden moestuin en weidegrond, alles tezamen ter grootte van 1 bunder 43 roeden en 92 ellen (1.43.92 hectare), staan(de?) en gelegen in de Gemeente Gorssel op 1 uur afstand van Zutphen en 2 uur afstand van Deventer. Te aanvaarden op 1 mei 1861 en vanaf 10 maart 1861 dagelijks te bezigtigen op aanwijzing van den tuinman aldaar."
Het buitengoed is al een stuk kleiner dan in 1857, maar Bossert hoort er dan ook niet meer bij!
We hebben nog niet kunnen nagaan wie in 1857 de koper was. Wel weten we dat elf jaar later de heer Schuurbecque Boeije als eigenaar optreedt. Dan is er namelijk weer een veiling, nu ten overstaan van de Zutphense notaris W.A.F.H. de Bas, gehouden in de Keizerskroon aan de Markt te Zutphen, op vrijdag 23 februari en 6 maart 1872. Het goed wordt omschreven als "Het Buitengoed Ontidink genaamd, gelegen in de gemeente Gorssel, bestaande uit Heerenhuis, tuinmanswoning, boomgaard, terrein van vermaak, plantsoen en weiland tezamen groot 1 hectare, 42 aren en 92 centiaren, mitsgaders het regt van bepoting langs de allee en de grond van de katerstede de Bossert". De oppervlakte is vrijwel gelijk aan die in 1857.
Verkoper is Jhr. Raimond Schuurbecque Boeije, rijks betaalmeester te Zutphen.
Het geheel werd gekocht door Willem Hendrik Wiltink, landbouwer op het Wolferink, dezelfde die in 1857 al de katerstede Den Bossert had gekocht. Wiltink bezat nu zowel Wolferink, Ontidink als Den Bossert!
Vrij kort daarna moeten het huis Ontidink en de katerstede Bossert zijn afgebroken, waaruit men zou kunnen afleiden dat het de eigenaar Wiltink vooral om de grond was te doen. Omstreeks 1880 vinden we de huizen dan ook niet meer op de kadasterkaarten.
Over de vroegste bewoners van het Ontidink is nog niet zo heel veel bekend. De eerste gegevens hebben we gevonden in 1702, als

"Aelbert Hendericks bouman op Ontijdinck tot Gorssel" in de kerk van Gorssel in ondertrouw gaat op 26 maart (huwelijksvoltrekking 17 april) met Hilleken Jans, jonge dochter te Epse. In het doopboek vinden we elf kinderen van dit echtpaar. Bij de eerste drie inschrijvingen, dochters Garritjen, Hendersken en Harmken, worden de ouders genoemd "Albert Hendriks ten Busse en Hilleken zijn huisvrouw op Ontijdinck". Hieruit lijkt af te leiden dat Albert Hendriks afstamt van de eerder genoemde eigenaren uit de familie Ten Bosche. Bij de latere dopen wordt de naam Ontidink niet meer genoemd, terwijl bij het negende tot en met elfde kind de ouders worden vermeld als: "Albert Wilting en Hilleken Jansen". Kennelijk is het echtpaar vóór 1720 verhuisd naar het Wiltink, zoals ook blijkt als op 16 april 1735 te Gorssel in ondertrouw gaan Hendrik Wolters, weduwnaar van Geertjen Jansen, soon van Wolter Wunderink onder Almen en Harmken Aelberts j.d. van Aalbert ten Bos op Wiltink onder Gorssel". Het huwelijk is in Almen voltrokken: "copul." in het trouwboek is een afkorting van "copulati", de werkelijke voltrekking van het huwelijk.
Op 4 maart 1746 is "Barteld op Ontedink" overleden, maar zijn familierelaties zijn verder (nog) niet bekend.
Blijkens kohieren van de plaatselijke belasting, te vinden in de serie ingekomen brieven van de gemeente, woont de familie Van Huet, eigenaar sinds 1798, zeker al in 1815 op het Ontidink en zoals wij inmiddels weten hebben ze daar tot hun dood gewoond. Van de volgende bewoners kennen we slechts enkele namen (huisnummer G 52) L.W. van der Werff (1846), A.L. van Moock (1851-1859), beide in de hoge belastingklasse 14 ingedeeld. Inwonend is nog vermeld A. Pareau (1856, 1859), die in de aanmerkelijk lagere klasse 7 viel. Voorzover bekend zijn de laatste bewoners vader en zoon, beide genaamd Jhr. Carel Joost de Casembroot, geboren in 1811 resp. 1848, die hier enkele maanden woonden tot zij op 9 augustus 1862 vertrokken naar Utrecht.
De katerstede het Bossert is zoals hiervoor is gebleken tot 1857 steeds samen met het landhuis Ontidink verkocht. In 1872 kwam het weer samen met Ontidink in dezelfde hand en is kennelijk ook in dezelfde tijd afgebroken.

Bronnen:
Rijksarchief in Gelderland te Arnhem:
Oud-rechterlijk archief (ORA) van het scholtambt Zutphen, inv.nr. 314: lijsten van begraven personen te Gorssel (afschrift streekarchivaris).
Doop- en trouwboeken Gorssel (transcriptie OTGB).

Stadsarchief Zutphen:
Notarieel archief.
Gemeentearchief Gorssel:
Belastingkohieren sinds 1815
Burgerlijke stand sinds 1811
Bevolkingsregisters sinds 1861
Markeboek Eschede, voorlopig inv.nr. 714

Literatuur:
J. de Graaf, Uit Gorssel's verleden, Deventer, 1926.

Bronnenpublicatie:
A.J. Maris, De leen-, keurmedige en tynsgoederen van de Sint Salvator-abdij te Prüm in Gelderland (Leenkamer van Klarenbeek). Arnhem, 1934 (Vereniging Gelre).

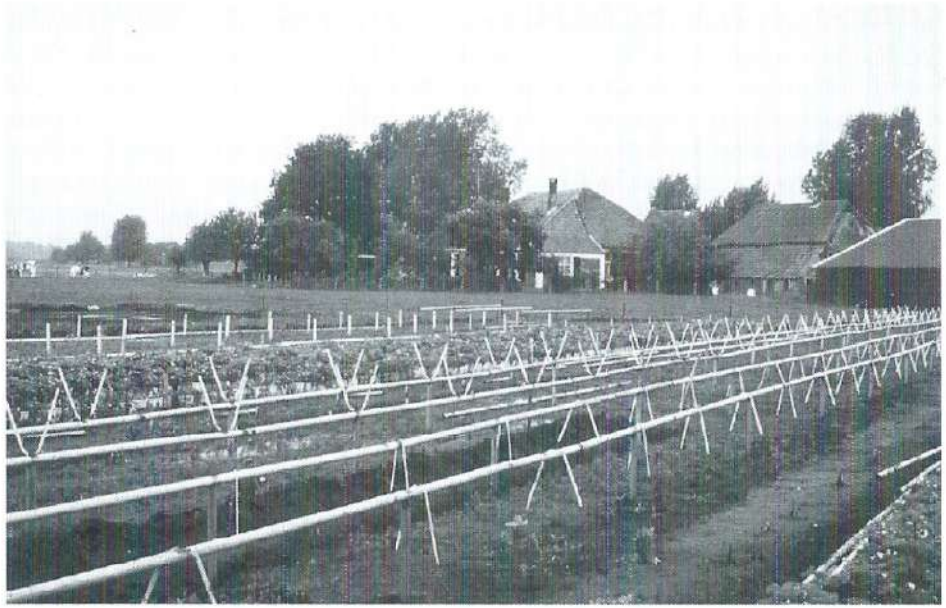

Foto voorjaar 1998, genomen vanaf het erf van Wolferink. Op de plek waar de aardbeienstelling zichtbaar is, heeft vroeger het landhuis Ontidink gestaan, afgebroken vóór 1880.
Een waterput, gevuld met zand (niet op de foto te zien) is een stille getuige van vroegere bewoning. Op de achtergrond links de boerderij Het Eschede, ook wel koetshuis genoemd.

EEN OUD KOEKIJZER

Een paar jaar geleden vonden we op één van de zolders van onze boerderij Groot Bentink een oud koekijzer. Op de ene helft van het ijzer staan de letters G.R. en het jaartal 1828 en op de andere helft is een afbeelding te zien van een huzaar te paard.
De initialen zijn ongetwijfeld van Gerrit Roeterdink, die leefde van 1775 tot 1846 en altijd op deze boerderij heeft gewoond. De vraag die ons nog steeds bezighoudt is echter, bij welke gelegenheid hij dit ijzer gekregen kan hebben? Het jaartal zegt ons niets, tenminste niet in de persoonlijke sfeer.
Wat de afbeelding betreft, zou het misschien iets met de vrijwillige burgerwacht te maken kunnen hebben, die hier in de gemeente draaide onder leiding van kapitein La Rooy? (Zie J. de Graaf, Uit Gorssel's Verleden, bladzijde 82.) Dan zal hij vast niet de enige zijn geweest die zo'n koekijzer heeft gekregen en moeten er dus meer in omloop zijn.
Omdat we het fijn zouden vinden het verhaal achter dit erfstukje te kennen, sturen we hierbij een (verkleinde) afdruk van het ijzer. We hopen dat er mensen zijn die ons hier verder mee kunnen helpen. Bij voorbaat onze hartelijke dank.

C. Roeterdink
Ravensweerdsweg 17
7213 DW Gorssel

HET VERMOEDELIJKE ONTSTAAN VAN JOPPE (2)

H.J. Jansen op de Haar en G. Verstege

In Ons Markenboek, 16de jaargang, nummer 1 (januari 1998) hebben wij het eerste deel van "Het vermoedelijke ontstaan van Joppe" beschreven. Met het publiceren van dit tweede deel willen we de geschiedenis over Joppe afsluiten.
Omdat we op zaterdag 6 september 1997 een excursie hebben gehad in Joppe en daarbij de kerk hebben bezocht, willen we beginnen met het door baron Frans van Hövell tot Westerflier genomen besluit uit 1865 tot stichting van een katholieke kerk te Joppe. Hij was toen nog minderjarig en had hierbij de hulp nodig van zijn meerderjarige broers Otto en Clemens. Over zijn motief tot stichting weten we niets, maar we vermoeden dat de grote afstand tot de parochiekerk van St. Jan te Zutphen zeker zal hebben meegespeeld. Bovendien vielen zijn moeder en zijn stiefvader, jhr. Van Nispen van huize De Voorst, ook onder de parochie van St. Jan te Zutphen. Het is dus niet onlogisch te denken, dat hij, nu hij zich eenmaal zelfstandig had gevestigd te Joppe, afstand nam van het ouderlijk gezag en dus zijn godsdienstige plichten liever wilde gaan vervullen in eigen omgeving.
Hoe het ook zij, bij de akte van grondafstand van 23 maart 1866 werden er 66 roeden à f. 2,- per roede gereserveerd voor de bouw van de kerk. Het ging allemaal nogal snel, want op 4 juni 1866 werd door deken Huberts van Zutphen de eerste steen gelegd.
Er was een voorlopig kerkbestuur, dat bestond uit genoemde deken Huberts uit Zutphen en Jan Braakman, smid te Gorssel, als secretaris. Laatstgenoemde woonde in het Smitshuis aan de Hoofdstraat te Gorssel.
H.J. Wennekers uit Zutphen werd aangetrokken als architect en hij tekende een éénbeukige, neogotische kerk in stucadoorstrant, dat wil zeggen dat de gewelven niet in steen werden uitgevoerd, doch in stucwerk.
Het schip van de kerk is 32 meter lang, 13,5 meter hoog en 9 meter breed. De 41 meter hoge toren heeft een achthoekige stenen lantaarn, bekroond met frontalen en een slanke spits.
In het voorportaal houdt een marmeren gedenkplaat de gedachtenis aan de stichter in ere en boven de buitendeur prijkt zijn familiewapen. De kerk is thans een beschermd rijksmonument en de daarnaast gelegen pastorie een gemeentelijk monument.
Op 27 januari 1868 was de kerk gereed en werd de kerk van de parochie Joppe, waarvan de grenzen door het aartsbisdom waren

vastgesteld. De kerk werd toegewijd aan Onze Lieve Vrouw Ten Hemelopneming. Haar beeld staat in de kerk en in het portaal onder de toren. De bouw van de kerk kostte f. 39.393,17. Dat was de kale kerk zonder inrichting. Vermoedelijk heeft baron Frans zijn familie erbij betrokken, want ook de inrichting kwam er en mocht er zijn.
Er waren toen tweemaal zeven kerkbanken, in totaal 70 zitplaatsen, terwijl er thans 40 banken zijn met 200 zitplaatsen. Het percentage katholieken was in 1839 3,33% of 180 personen. In 1960 was dit percentage 7,5.
De kerk kreeg een neogotisch altaar met houten retabel of opstand en daarop stonden zes beelden, die thans tegen de zijmuren in de kerk staan. Deze houten beelden zijn Mozes, Aäron, Franciscus, Otto, Ernestina en Clemens. De schenker wilde hierin zijn naaste familieleden afbeelden en wel: Clemens, zijn vader en zijn broer; Ernestina: zijn moeder; Otto: zijn broer; Franciscus Xaverius: zijn stiefvader en hijzelf.
Er is nog een beeld: boven de deur als men de kerk uitgaat. Dit beeld is aangebracht door de architect Wennekers en wijst op Dionysus of Baccchus. Bachus was de heidense god van de wijn. Vermoedelijk heeft hij willen waarschuwen tegen de volledige drankvergunning aan de overkant van de kerk, namelijk hotelcafé De Eikeboom. Er is vermoedelijk geen kerk in Nederland te vinden met zo'n afbeelding.
De houten beelden werden geleverd met het altaar en de communiebank door de firma Leonards en Outerman te Roermond. Het altaar kostte toen f. 2.400,-. Ook het prachtige doopvont kwam van dezelfde leverancier. Het werd in 1873 geleverd.
De gebrandschilderde ramen werden geleverd door de firma Oortmans, maar deze ramen hebben de bombardementen in de oorlog '40-'45 niet overleefd. Ze zijn na 1945 vervangen door de tegenwoordige ramen, die door de glazenier Lubbers zijn gemaakt. Joppe is de enige kerk in Nederland met glazen van glazenier Lubbers; hij is geëmigreerd naar Canada. De biechtstoel behoorde tot het interieur van de kerk in 1868. De Kruisweg werd door de parochianen bijeengebracht in 1877. Bij een bezoek aan de kerk moet men niet vergeten deze 14 staties van het lijden van Jezus goed te bekijken. Deze zijn nu dus ongeveer 120 jaar oud. Het éénklaviers orgel, ook een rijksmonument, werd in 1880 aangeschaft, kostte f. 1.200,- en werd geleverd door de firma Maarschalkerweerd uit Utrecht. Koordirigent was Antonius Braakman uit Gorssel, die in 1907 in de leeftijd van 83 jaar overleed en opgevolgd werd door Lieuwe van der Meulen, die werd opgevolgd door zijn

zoon Leo. Het uurwerk werd geleverd door Vos te Nuenen in 1882 en in 1936 vervangen door een nieuw uurwerk van de firma Eijsbouts te Asten. In 1943 moesten de klokken worden geleverd aan de bezettende macht. Pas in 1949 hebben de parochianen het geld voor de nieuwe klokken bijeengebracht. Ze konden in de Kerstnacht van 1949 weer worden geluid. Sedertdien klept het Angelusklokje weer over de velden van Joppe.
In mei 1868 verscheen de eerste pastoor. Dat was M.A. van Crimpen, afkomstig van de parochie Bemmel. Hij bleef maar tot 1873. De eerste dopeling was Maria Wolbrink en wel op 18 mei 1868. De eerste huwelijksinzegening vond plaats in 1869.
In 1988 heeft de parochie haar 16de pastoor geïnstalleerd en wel pastoor W.J.J. Grondhuis uit Deurningen; in verband met zijn leeftijd is hij thans emeritus pastoor en als waarnemend pastoor is thans benoemd deken G.J.H.M. Geurts uit Neede. De liturgische en pastorale taken worden, ondanks zijn leeftijd, nog steeds verricht door emeritus pastoor Grondhuis.
Tijdens de algehele restauratie in de jaren 1992 en 1993 is de kerk zodanig geschilderd dat de sierlijke gotische lijnen goed tot hun recht komen.
Naast de kerk werd de pastorie gebouwd, waarbij men gebruik heeft gemaakt van de afbraak van Huize De Haar te Gorssel, hetgeen nog te zien is aan de hoge vensters en daklijsten.
Op 30 november 1944 kreeg de kerk ernstige bomschade en op 17 december 1944 werd de kerk door een bombardement geheel onbruikbaar voor de eredienst. De toenmalige pastoor A. Verholt deed op 17 december 1944 dienst in de pastorie en op Kerstmis in hotel De Eikeboom. Daarna nam hij zijn intrek in de villa Overdok aan de Lochemseweg. Op 6 februari 1945 stelde dominee Schakel de Ned. Hervormde Kerk te Gorssel beschikbaar. Prof.dr. Poel van het Klein Seminarie Apeldoorn, die vanuit Apeldoorn geëvacueerd was naar Joppe/Dorth, werd kapelaan bij ds. Schakel in Gorssel. Het was van korte duur, want ook deze kerk te Gorssel werd gebombardeerd, namelijk op 18 maart 1945, waarbij kerk en pastorie volledig werden verwoest. Er werd toen voor Gorssel uitgeweken naar de boerderij Het Gier van de familie Groot Koerkamp en voor Dorth zorgden toen de professoren Van Weezel-Errens en Delteyck. Op Bathmens grondgebied werd dienst gedaan in de boerderij van de familie Hakvoort in de Dortherhoek en in Oxe bij de familie Oosterwegel.
Ondanks alle wederwaardigheden bestaat de parochie Joppe nog steeds. De parochianen zijn trots op hun kerk, die na de restauratie op 1 mei 1994 plechtig door kardinaal Simonis is ingewijd. Op

R.K. Kerk 't Joppe

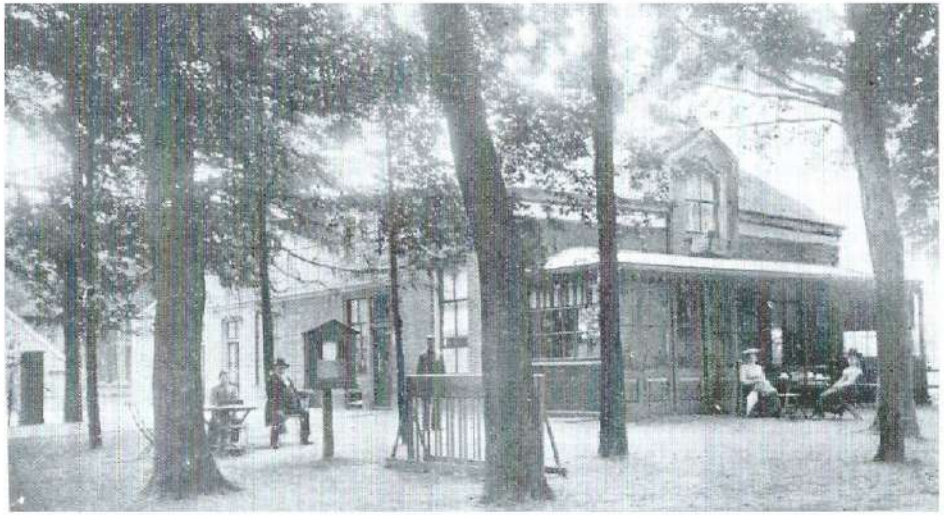

Familiehotel en Uitspanning „De Eikenboom"

de muren staan omcirkelde kruisjes en ieder jaar op 1 mei brandt bij elk kruisje een lichtje ter herinnering aan de inwijding op 1 mei 1994. Tot zover de kerk van Joppe. We gaan nu verder met de huizen, die toen aanwezig waren.
Tegenover de kerk werd door baron Frans van Hövell een herberg gebouwd, die we in ons eerste deel reeds hebben beschreven.
We gaan even terug naar de oprijlaan van het kasteel, waar, na de brand in 1862, een nieuwe tuinmanswoning werd gebouwd en in 1883 vinden we daar als eerste bewoner en tuinbaas J. Kersten. Hij is in 1901 vertrokken naar Elst en werd opgevolgd werd door J. Grotenberg, die weer in 1912 vertrok naar Voorst. In zijn plaats kwam J. Bon, die in 1921 werd opgevolgd door Th. Seebus, die de laatste tuinbaas was van het kasteel. De jachtopziener Hein Jansen werd de laatste bewoner van het huis. Na zijn vertrek werd het pand afgebroken en de jachtopziener kreeg een nieuwe woning aan de Joppelaan, naast de theetuin van De Eikeboom.
Aan de Eikeboomlaan 4 en 6 vinden we twee woningen, die bekend zijn onder de naam De Uithoek en gebouwd zijn tussen 1832 en 1841. In die tijd woonde er de werkbaas J. Geurken, die er tot zijn dood is blijven wonen (4 maart 1880). Zijn opvolger was J.Th. Jansen, die werkbaas bleef tot zijn overlijden op 2 november 1919. Zijn zoon Joh. Jansen werd werkbaas, maar deze woonde aan de Eikeboomlaan 3. De Uithoek bleef bewoond door broer en zus Bertus en Bertha Jansen, die met hun moeder het boerenbedrijf hebben voortgezet. Na het overlijden van de weduwe Jansen-Mulder in 1942 zijn broer en zus met de boerderij verder gegaan, totdat zij, wegens hun leeftijd, het bedrijf aan de kant hebben gedaan en in de woning ernaast zijn gaan wonen.
Uit het bovenstaande blijkt dat het steeds twee woningen zijn geweest. Ook thans nog worden ze als zodanig verhuurd en behoren ze tot het landgoed Joppe. Het landbouwbedrijf wordt echter niet meer uitgeoefend.
Van hier gaan we terug naar de Joppelaan in de richting van de overweg en we komen bij huize De Wingerd. Dit huis moet in 1870 gebouwd zijn en als eerste bewoner vinden we op 27 juni 1870 Antoni Martinus Braakman, zoon van de smid te Gorssel. Of zijn vader Jan Braakman (geboren 12 oktober 1784) daar ook nog heeft gewoond, bleek niet uit het bevolkingsregister van Gorssel. Jan overleed in 1875 en werd op het kerkhof van Joppe begraven. Hij was de eerste kerkmeester van Joppe. Zijn zoon Antonie was koordirigent van het kerkkoor. Antonie overleed in 1907. Hij woonde in De Wingerd met zijn zuster Elisabeth, die in 1901 is overleden. De Wingerd is thans in het bezit van het kerkbestuur

van Joppe en wordt thans bewoond door de gezinnen van A. Weultjes en J.V. de Leeuw. Naast de voordeur van dit huis bevindt zich een steen, waarop het jaar 1874 staat vermeld, hetgeen in strijd is met onze gegevens uit het bevolkingsregister van Gorssel.
Nu komen we bij het oude tolhuis waarin het echtpaar Huis in 't Veld woont en dat zeer bekend is door de jam voor de "Armsten der Armen", die door mevrouw Annie Huis in 't Veld aan de man wordt gebracht. Haar man Hein is nimmer tolgaarder geweest. Dit huis werd gebouwd door Gerrit Hendrik Brinkman, van beroep schoenmaker en gehuwd met Jacoba Dikkers. Hij had gehoord dat er een tolboom zou worden geplaatst bij de overweg van Joppe en hij besloot het tolhuis te bouwen, dat plaats bood aan twee gezinnen (voor uitgebreide gegevens over de familie Brinkman, zie Ons Markenboek van april 1997, nummer 2, bladzijde 22 e.v.). Hij is zelf maar kort tolgaarder geweest, want hij verkocht het tolhuis aan Hendrikus Wichink, die er ook ging wonen. De andere helft werd bewoond door de familie G.W. Groot Velderman.
Hendrikus Wichink was ongehuwd en woonde samen met zijn zuster Johanna Wichink en naderhand met Antonia Schuurman, zijn schoonzuster en weduwe van Gradus Wichink. In 1924 kwam J.G. Huis in 't Veld van Hellendoorn naar Joppe; hij was gehuwd met W.G. Schuurman. Er werden twee zonen geboren, waarvan Hein, als oudste zoon het pand nog bewoont. Hij zorgt voor het onderhoud van het kerkhof en de pastorietuin.
Over de overweg richting Gorssel staat het Bosrestaurant. Hier bouwde G.H. Brinkman van het tolhuis in 1882 het stationskoffiehuis. In 1883 werd het pand bewoond door hem en zijn gezin. Zoon Jan werd bakker en trouwde met Johanna Woertman en zo werd de bakkerij van Jan gebouwd naast het ouderlijk huis. Het café/pension werd door Willem Dikkers, die huwde met dochter Johanna Brinkman, overgenomen en groeide uit tot hotel pension Dikkers, thans dus Bosrestaurant.
Het station stond aan de Amelterweg, evenals de wachtpost 23, waar de heer Jansen Vreling als ploegbaas van de N.S. woonde. Aan de overweg stond wachtpost 24 en op de andere hoek een seinhuis. Door het vervallen van de lokaaltreinen stopten er in Joppe geen treinen meer voor personenvervoer, zodat het station is afgebroken, evenals de wachtposten.
In 1902 vinden we de eerste bewoning van Mon Desir, c.q. Vredeheim, c.q. Onze Haven en Huize Ine, en wel door mevrouw weduwe C.L. Portegies. Er volgden vele hoofdbewoners. In 1930 kwam de familie Van Kooten er te wonen tot 1941. Na het overlij-

den van de heer Van Kooten is de familie vertrokken. In 1946 vinden we zuster C. van Wijlen, die er heeft gewoond tot 27 april 1957. Het huis werd later Onze Haven, waardoor het van pension is bevorderd tot verzorgings- en verpleeginrichting. Daarna werd het Huize Ine. In 1994 werd dit verpleeghuis opgeheven. Er bestaan thans plannen om het huis te slopen en er luxe flats voor ouderen te bouwen.
We gaan nu terug naar de overweg aan de Lochemseweg. Aan de oostkant van de spoorlijn ligt de boerderij Voortman. In 1815 woonde daar de familie Jan Holmer, die in 1829 werd opgevolgd wordt door J. Voortman. In 1846 woonde er H.W. van der Meij, gehuwd met Fenneke Voortman. In 1832 was J. Voortman eigenaar van huis en erf (Kadastrale atlas). Daarna kwam Jan Dommerholt, die trouwde met dochter Frederika G. Voortman, waardoor huis en erf in de familie Dommerholt is gekomen en dat nog steeds is. We vinden deze boerderij aan de Lochemseweg 67 te Joppe. Een prachtig "bakhuus" versiert het erf en aan de overkant van de weg staat een gave "stoltenberg", één van de weinige die er nog in onze gemeente staan.
Iets ten zuiden van de boerderij Voortman vinden we de Vossebeld, in 1815 bewoond door de familie E. Muil, in 1856 door J. Veldink. Door de aanleg van de spoorlijn moest de Vossebeld worden afgebroken en iets ten oosten van het oude huis weer opgebouwd, aan het Middenbospad 2. Veldink werd in 1871 de eerste telegrambesteller in onze gemeente. De familie Veldink bleef op de Vossebeld wonen tot 1978. J.A. Veldink verkocht toen het huis aan de familie Brouwer. In 1994 is het opnieuw van eigenaar gewisseld.
In 1815 vinden we in oostelijke richting vanaf de Vossebeld de boerderij Nieuwkamp, thans Eikeboomlaan 8 met een nieuwe naam De Vuurslag. Volgens de kadastrale gegevens was het pand in eigendom van Hermanus Velderman te Gorssel. Bewoner was Jan Nijkamp, die in 1825 werd opgevolgd door H. Brinkman. In 1851 vinden we A. Voortman en in 1890 Manus Berkenbosch, klompenmaker. In 1901 werd deze opgevolgd door Derk Jan Palsenberg. Een zoon van Jan Palsenberg is koetsier geweest op huize Joppe. Een dochter van Palsenberg trouwde met G.H. Meyerink, die de Nieuwkamp heeft verkocht en een kleine bungalow bouwde aan de Eikeboomlaan. De Nieuwkamp ging toen verder onder de naam De Vuurslag.
Weer iets naar het oosten vinden we de boerderij 't Marsveld met een eerste bewoning van 1851; vermoedelijk is dit huis in de plaats gekomen van het huis Ruimzicht met als eigenaar/ bewoner

Herman Bussink. Ruimzicht lag aan de noordzijde van de Schapendijk in de marke van Gorssel. Vermoedelijk is na de verdeling van de marke Gorssel de markegrond aan de zuidwestzijde van de Schapendijk aangekocht door de heer A. Brants van Huize Joppe, waarop hij 't Marsveld bouwde. Vermoedelijk had hij een akkoord gesloten met de eigenaar van Ruimzicht, want we vinden in 1851 E. Enterman op beide percelen. Ook in 1856 wordt de familie D. Aalderink genoemd voor beide percelen. 't Marsveld is dus waarschijnlijk gebouwd tussen 1851 en 1859, want na 1860 blijkt Ruimzicht te zijn afgebroken. Toen na het overlijden van de heer Brants in 1863 het landgoed werd verkocht, stond in het veilingboekje vermeld dat de heer D. Aalderink pachter was van 't Marsveld. De boerderij was toen bijna 15 bunder groot, maar er was ongeveer 5 bunder bos en heide bij inbegrepen. Na het overlijden van zijn vrouw vertrok Aalderink met zoon en dochter naar Gorssel en hij werd opgevolgd op 4 maart 1873 door Albertus Hollink. Het bleef in deze familie, totdat Hendrikus Teunissen huwde met dochter Johanna Maria Hollink, waardoor de naam Teunissen de familienaam werd op 't Marsveld. Dat is zo gebleven tot heden.
Vlak aan de Schapendijk lag dus in 1815 de boerderij Ruimzicht met als bewoner Hermanus Bussink. Na Bussink vinden we in 1840 M. of H. Wesseldijk en in 1841 J. ten Voorde. In 1851 E. Enterman en in 1856 D. Aalderink, die we ook op 't Marsveld hebben gevonden. Na 1859 is dit huis afgebroken, zoals uit het vorenstaande is gebleken.
Naast Ruimzicht lag iets zuidelijker de boerderij Achterkamp waar thans de heer Kleinwolt woonachtig is. In 1815 woonde hier Jan Menop. Toen op 5 maart 1830 dochter Wilhelmina Menop met Derk Derks Huttert huwde, wijzigde de familienaam in Derk Derks Denekamp (Zijn vader heette Huttert, of Denekamp). De naam Denekamp bleef op de Achterkamp tot 1861, toen kwam er weer een Willem Menop, zoon van Jan Menop. Jan werd opgevolgd door zijn zoon Willem en via een dochter van Willem werd het Kleinwolt. Zoon Herman Kleinwolt bewoont thans de boerderij de Achterkamp, genummerd Schapendijk 1.
Ter oriëntatie: Ruimzicht lag evenals Achterkamp in de marke Gorssel, terwijl de volgende boerderij Dijkman weer in de Epser marke lag.
De boerderij Dijkman werd ook wel Dijke of Dieke genoemd en was in 1815 al bekend. Als bewoner vinden we in 1815 Derk Tuitert en als eigenaar Jan Tuitert. De naam bleef tot 1841 toen de naam van Manus Pasman verscheen en bleef tot het overlijden

HET TWEEDE WOLFERINK IN EEFDE

J. Harenberg

In Ons Markenboek, 16e jaargang, nummer 2, (april 1998) is een artikel afgedrukt over het 'Erve Wolferink en zijn bewoners', samengesteld door de werkgroep genealogie. Deze boerderij ligt in de voormalige marke Eschede te Eefde.
Het zal niet iedereen bekend zijn dat er in Eefde nóg een boerderij Wolferink heeft gestaan. De naam werd soms op een andere manier geschreven en zelfs was deze boerderij de hoofdhof van een afzonderlijke marke. Bedoeld wordt hier het Erve Wolfeler of Wolferink in de Wolfelermark, een vrij klein gebied dat aan twee zijden door de marke van Eefde werd omsloten, met één zijde aan de marke van Angeren grensde en met de vierde zijde aan de stad Zutphen.
Maar om alles nog wat lastiger te maken bezit dit erve Wolferink nog een derde naam. Overigens bestaat de boerderij zelf niet meer. Bedoeld wordt hier de buitenplaats 'Het Klaphek', gelegen aan de zuidzijde van het Twentekanaal en de spoorweg Zutphen-Winterswijk en ten westen van de havezathe 'Den Dam'.
Pas vrij laat duikt het goed op in de archieven, want de eerste vermelding dateert van 1523 en dan lezen we: 'De praest (= proost) van Zutphen baedet op dat guet Klaphecke gelege te Warnsveld in Eyfde'. Eefde behoorde toen kerkelijk onder Warnsveld en baeden is aankondigen dat men beslag zal leggen en eventueel tot gerechtelijke verkoop zal overgaan. Afgaande op die mededeling mag men aannemen dat de eigenaar in financiële moeilijkheden verkeerde. En dat gebeurt niet éénmaal, want in 1540 is het weer raak. Dan lezen we: 'Heer Andries Esselink pastor op de Nystadt (te Zutphen) baedet op zal. (= wijlen) Henrick Stuirman guet Wolfeler'. Eigenaren van het goed 'Wulfler' zijn in 1599 de gebroeders Lambert, Johan en Derck Stuyrman. Eerstgenoemde is in 1601 al overleden, want in dat jaar baeden Johan Henrick van Stade en zijn zusters Christina en Petronella op 'Johan und Derck Stuirman und volmers (= gevolmachtigden) haers broeders Lambert Stuirman erve end guet Wolferinck oft Klaphecke'. De laatste maal dat de familie Stuurman voorkomt met betrekking tot dit goed is in 1604 en dan is 'd'Edle Arent Berck' de schuldeiser en het goed heet dan 'Wolfelaer anders Klaphecke genoemt'.
Wolfelaer, Wolfeler, Wulfler, Wolferinck, Klaphecke....., het zijn allemaal verschillende namen voor één en hetzelfde goed en de

Het huis in de twintiger jaren met links de aanbouw van Canters

De zuidzijde van het huis met rechts het koetshuis.
Duidelijk is te zien dat het huis op een verhoging ligt

eigenaren heten afwisselend Stuirman, Stuyrman, Stuerman en Stuurman. Dat luisterde vroeger niet zo nauw.
De naam Klaphek zal de jongste zijn en die naam zou kunnen duiden op een landweer, een met doornheggen beplante wal met een droge gracht, die ertoe diende om stropende (krijgs)benden op een afstand te houden. Eén van de doorgangen moet dan met een klaphek afgesloten zijn geweest. Aan de overzijde van de Voorsterallee lag eens de boerderij 'Kijkover' en aan de Kapperallee op de hoek van de Damlaan ligt de boerderij 'Slagboom'. Dat zijn eveneens landweernamen. Het Wolfeler heeft zijn naam gegeven aan de Wolfelermark, maar wonderlijk genoeg rustte het markerichterschap op de havezathe 'Den Dam'. De eigenaar daarvan moet dus belangrijker zijn geweest.
Op den duur hebben de Stuermans zich niet kunnen handhaven op het Klaphek en zij zullen genoodzaakt zijn geweest om zich ervan te ontdoen. Zo valt te lezen op 20 oktober 1627 dat 'Jr (= jonker) Gerlach van der Capellen in Den Dam heeft voor tien oft elf jaeren gekoft het guet Klaphecke .....', zodat dit goed een nieuwe eigenaar gekregen heeft.
Van der Capellen heeft het naast Den Dam gelegen Klaphek uitsluitend gekocht ter uitbreiding van zijn eigen bezit. Hij overleed in 1626 en liet Den Dam en dus ook het Klaphek na aan zijn zoon Gerrit Jan uit zijn huwelijk met Judith Ripperda. Gerrit Jan stierf in 1645 en, aangezien zijn huwelijk met Geertruid van Lintelo kinderloos gebleven was, kwam zijn erfgoed aan zijn zuster Geertruid, die in 1627 in het huwelijk getreden was met Reinier van Goltstein, heer van Doorn. Bij magescheid tussen Judith Ripperda, weduwe van Gerlach van der Capellen, en Geertruid van der Capellen, weduwe van Reinier van Goltstein, werd Den Dam cum annexis toegewezen aan Reinier's zoon Philips. Die stapte in 1659 in het huwelijksbootje met Marie de Rechigne Voisin (dit) de Loges en overleed in 1675, waarna zijn weduwe op 12 oktober 1701 'uit kragt van publique subhastatie en aenkoop (= publieke verkoop)' beleend werd met het goed. Vrijwel meteen daarna draagt zij alles over aan Arnold Joost van Keppel, heer van de naastgelegen havezathe 'De Voorst', die op 1 november van dat jaar ermee beleend werd. Ook hij kocht Den Dam uitsluitend ter uitbreiding van zijn grondbezit.
Van Keppel, echtgenoot van Geertruida Johanna Quirina van der Duyn, slaagde erin op te klimmen tot de meest favoriete gunsteling van de Koning-stadhouder en werd door deze overladen met allerlei functies en titels. Zo was hij onder meer graaf van Albemarle, markgraaf van Bury St. Edmunds en baron van Ashford.

Reeds zijn zoon William Anne Keppel, gehuwd met Anna Lennox, verkocht Den Dam aan Frederick Robert Evert van der Capellen, maar hield het Klaphek buiten die verkoop, zodat dit goed voorlopig de geschiedenis van De Voorst volgt.
George Keppel, gehuwd met Anna Miller en derde graaf van Albemarle, verkoopt De Voorst en dus ook het Klaphek in 1759 aan zijn achterneef Otto Frederik van Lynden en diens echtgenote Frederica Louisa van der Does en die laat alles in 1798 weer na aan zijn door hem geadopteerde achternicht Ottelina Frédérique Louise van Reede (wat naamgeving al niet vermag!). De nieuwe eigenares, in 1791 in het huwelijk getreden met Wilem Gustaaf Frederick Bentinck, heer van Rhoon en Pendrecht, Varel en Kniphausen, heeft er echter maar kort plezier van gehad, want zij overleed reeds een jaar nadat zij deze erfenis had gekregen. Haar drie kinderen, Maria Antoinetta Charlotta, Ottelina Frederika Louise en Willem Antoon Bentinck-Rhoon worden op 7 november 1803 met De Voorst beleend, maar uiteindelijk komt alles aan eerstvermelde.
Maria A.Ch. gravin Bentinck huwde in 1813 Johan Gijsbert Ludolph Adriaan van Neukirchen genaamd Nyvenheim, heer van Eck en Wiel, weduwnaar van Maria van Rechteren-Duivenvoorde. Na zijn overlijden hertrouwt zijn weduwe in 1822 met Jacob Hendrik graaf van Rechteren, heer van Appeltern, weduwnaar van Maria gravin van Rechteren van Pettekum.
Mevrouw Van Nyvenheim overleed in 1832 en liet De Voorst na aan haar zoon uit haar eerste huwelijk, Gustaf Frederik Willem baron van Neukirchen genaamd Nyvenheim, die vijf jaar later een verbintenis voor het leven aanging met Jonkvrouwe Frédérique Louise Wilhelmine Huyssen van Kattendyke. Hij verkocht in 1843 het Klaphek aan de Zutphense bankier Huibert Evekink voor de somma van f. 7.000,—.
Onder de Evekinks zal de boerderij worden omgevormd tot een buitenplaats. Met gebruikmaking van veel oud muurwerk (onze voorouders waren zuinig!) werd het tegenwoordige huis gebouwd. Zo'n veertig jaar later, in 1884, verkocht Catharina Evekink, weduwe van Matthias Johannes Versteeg, de buitenplaats voor f. 16.000,— aan Johannes Canters. Het huis werd toen waarschijnlijk niet door de eigenares bewoond, want in het jaar van verkoop liet de heer C. Immink, kennelijk de huurder, allerlei zaken verkopen, zoals een kippenhok, een volière, drie zware gehakte fijne dennen en ijzeren hekken.
De nieuwe eigenaar had een nogal groot gezin en voor dat gezin werd het huis toch een tikkeltje aan de kleine kant bevonden,

De westzijde van het huis

zodat besloten werd tot het doen optrekken van een aanbouw in bijpassende stijl aan de westzijde van het bestaande huis.
Op 28 april 1894 werd op het Klaphek publiek verkocht 'Den geheelen Afbraak v.h. Koetshuis aldaar' en toen zal het huidige koetshuis aan de overzijde van de Damlaan zijn verrezen. Antonia Adriana Johanna Dijkmans, weduwe van Johannes Canters, verkocht in 1928 het Klaphek aan Mr. Hendrik Kuipers en diens zwager Herman Marius Speckman. Laatstgenoemde verkocht in 1937 zijn aandeel aan zijn zwager, die toen alleen-eigenaar was. Omstreeks die tijd - mogelijk wat eerder - is het door Canters gebouwde gedeelte afgebroken.
In de Tweede Wereldoorlog leed het huis flinke schade en de eigenaar besloot toen om zich te ontdoen van zijn bezit. Meteen na die oorlog, in 1945, werd het Klaphek gekocht door Dr. Jacob Cornelis Verhage, de huidige eigenaar.
De villa is gelegen op een lichte verhoging in het landschap, die waarschijnlijk door mensenhand is opgeworpen, teneinde het huis, de voormalige boerderij, te vrijwaren van de gevolgen van de overstromingen die de omgeving van Zutphen 's winters teisterden. Wanneer de IJssel buiten haar oevers trad en de Baakse Overlaat ging werken, stond alles rondom de stad blank. Bij het Klaphek

was een doorlaat onder de spoorlijn, via welke het water naar het Twentekanaal kon vloeien. Die doorlaat werd gedicht, toen na de Tweede Wereldoorlog een nieuwe IJssellinie werd aangelegd. Hierbij verdween het spoorbruggetje.
Het voorhuis van de boerderij zit in het herenhuis verwerkt; het oostelijk gedeelte en de verdieping werden er omstreeks 1845 aan toegevoegd. Oude foto's laten zien dat aan de zuidzijde een grote serre aangebouwd was. Die werd door de huidige eigenaar afgebroken wegens de te zware oorlogsschade.

WIE IS SCHOTMAN?

M.W. Enserink

In de bibliotheek van De Elf Marken bevindt zich het boekje "Arcadië en Asfalt", niet zo lang na de oorlog geschreven door dr. Schotman. Op humoristische wijze vergelijkt de auteur het vrolijke leven in Harfsen (Arcadië) met dat in de grote steden (Asfalt).
Mijn broer Johan heeft de in het boek voorkomende Harfsenaren in de kantlijn vermeld, voorzover ze makkelijk te herkennen waren en dat waren er nogal wat. Een kostelijk boekje voor Harfsen dus. Een grote vraag voor mij blijft: "Wie was eigenlijk die Schotman?" Wat ik van hem meen te weten is gauw vermeld, maar ik hoop dat onze lezers verder komen.
Hij woonde in een huis aan de zandweg van Blankenberg (Braakhekke) langs Strookappe naar Harfsen. Het huis was van dokter W.H. Beekhuis uit Eefde, een tweede woning dus. Of was het een zomerverblijf? Schotman had er veel plezier en praatte veel met de Harfsenaren, zoals Bertus (L.G.) Wichers. Ook hield hij wel lezingen. Waarover? Ik herinner mij dat hij in de krant liet aankondigen: "De stapelmethode en de vrouw in China", mijns inziens over de bijenteelt. Maar wat wist hij van China en waarom?
Wie heeft Schotman gekend en wat heeft hij nog meer geschreven?

M.W. Enserink
Arnhemsestraatweg 36A
6991 AX Rheden

LICIE.

No. 81.

27 juni 1827.

Opsporing verzocht.

De Commissaris van Policie, te *Arnhem*, inviteert de Heeren Officieren van Justitie en alle Ambtenaren der Regterlijke Policie, te doen rechercheren de onderstaande, dezen nacht vermiste, Koe, dezelve, benevens den verdachten houder, te arresteren en in verzekerde bewaring te houden ter zijner dispositie.

Arnhem, den 15. Junij 1827.

De Commissaris van Policie,

Zijmen Pardel.

Eene, tweede Kalf dragende, schoone stekelharige Koe, met fraaije Horens, witte Kol voor den kop en op het kruis eene witte vlak.

(Ontvangen van de heer N. van Wijk)

OP 't VERKEERDE BEEN GEZET.....

H.J. Jansen op de Haar

Onze lezers zullen zich afvragen wat er nu aan de hand is met de schrijver van dit artikel, doch deze vraag wordt opgelost in het volgende stukje.
Op zaterdag 26 september 1998 kwam in een telefoongesprek met onze vriend Tinus Enserink uit Rheden, een overlijdensadvertentie ter sprake uit het dagblad Trouw. Het betrof hier het overlijden van mevrouw Warschauer-Groeneveld uit Apeldoorn, wier begrafenis zou plaatsvinden op de gemeentelijke begraafplaats aan de Hulzerdijk 3 te Almen-Harfsen. Vriend Tinus vroeg of we deze advertentie hadden gezien. Hij dacht dat er een bijzetting zou plaats vinden op de begraafplaats van het Hulze. Hij meende te weten dat de moeder van de overledene afkomstig was van Groot Hulze. Omdat deze advertentie bij ons niet bekend was, zorgde Tinus er voor dat we deze nog diezelfde dag in handen kregen.
Zo kwam het dat we besloten deze begrafenis op een of andere manier op de gevoelige plaat vast te leggen, omdat, zo dachten wij, dit wel de laatste bijzetting zou kunnen zijn op dit kerkhofje. We namen daarom contact op met onze fotograaf Gerrit Verstege, met het verzoek of hij kans zou zien en tijd zou hebben om hiervan iets vast te leggen. Hoewel een foto tijdens de plechtigheid de familie zou kunnen storen, werd afgesproken te proberen op een afstand een foto te maken en direct na de plechtigheid een foto van het geheel. Op deze wijze zou niemand gestoord worden door de fotograaf.
Zo ging Gerrit , gewapend met zijn fototoestel, op maandag 28 september 1998 richting Hulzerdijk. Tegen vijven belde hij ons echter op met de vraag of we ons vergist konden hebben in de datum of de tijd, daar hij op de begraafplaats aan de Hulzerdijk niets kon ontdekken wat op een begrafenis leek. Op dat moment werd het ons duidelijk, dat met Hulzerdijk 3 niet de begraafplaats bij het Hulze werd bedoeld, maar vermoedelijk de begraafplaats aan de Kapelweg te Almen-Harfsen. Hulzerdijk 3 te Harfsen bleek het huis van de beheerder van het kerkhof te zijn, namelijk de heer Jonkman.
Vriend Gerrit wilde, nu hij toch onderweg was, wel weten of de begrafenis inderdaad had plaats gevonden op genoemd kerkhof . Zijn bezoek aan deze begraafplaats was niet vergeefs. Beheerder Jonkman was namelijk juist bezig de laatste hand te leggen aan

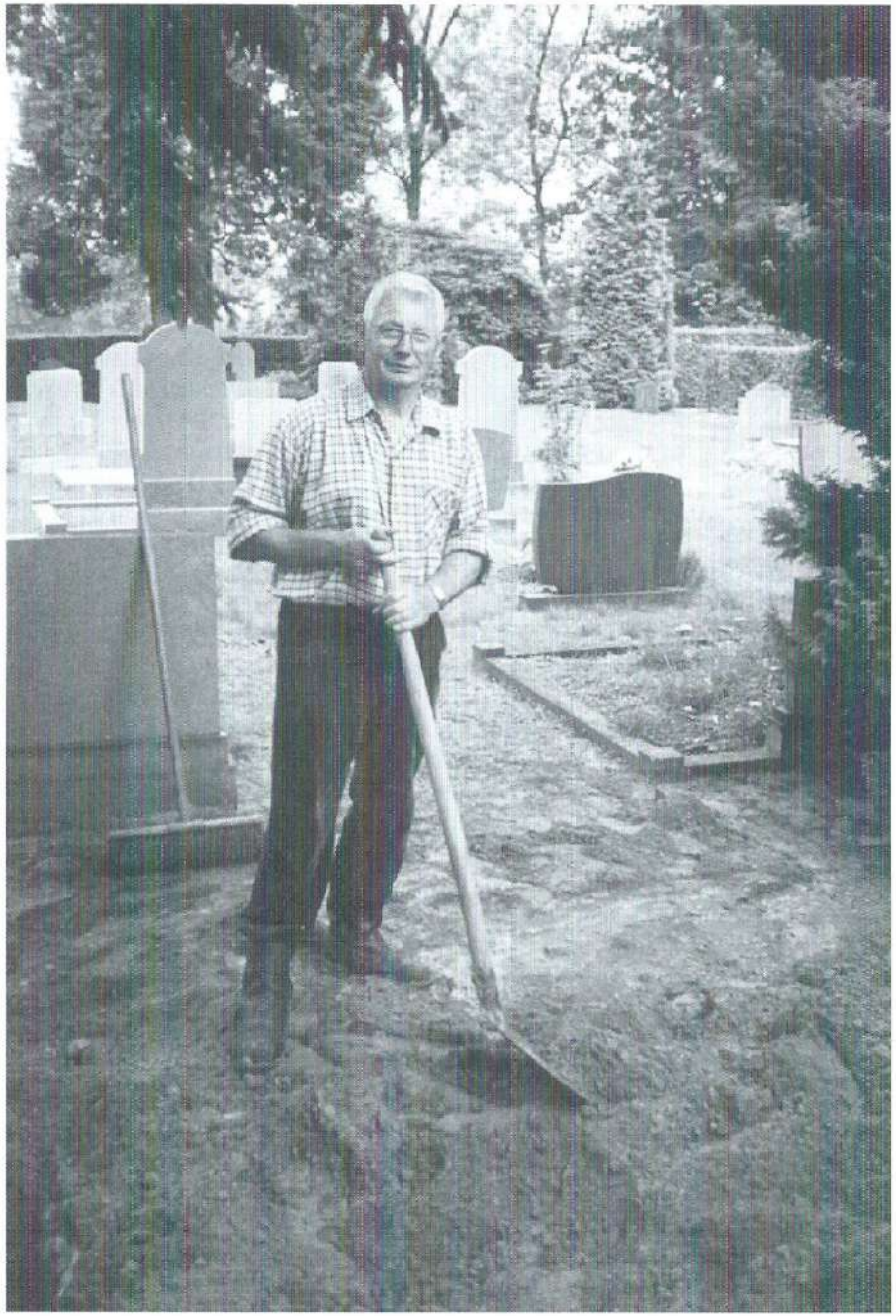

Beheerder Jonkman

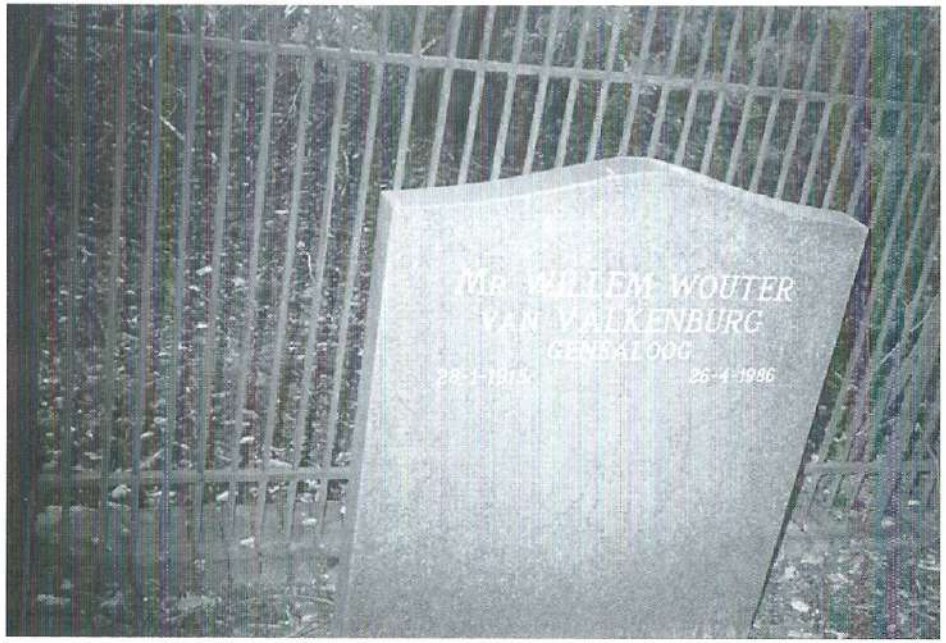

het gezochte graf, waar die middag mevrouw Warschauer-Groeneveld was begraven. Dus, dachten wij, nu is het raadsel opgelost: genoemde overledene was familie van de familie Groot Hulze van de Wagenvoortsdijk 1 en werd in dat familiegraf bijgezet. Jammer genoeg werden we weer op het verkeerde been gezet, want het gezochte graf was niet het graf van de familie Groot Hulze van de Wagenvoortsdijk.
Gelukkig wist Jonkman wel hoe de vork in de steel zat en hij vertelde ons dat het graf waar hij aan het werk was, toebehoorde aan een familie Groot Hulze, maar niet van de boerderij Groot Hulze, maar van de boerderij De Bielder aan de Bielderweg te Harfsen. Ook hier had vroeger een Groot Hulze gewoond. Bij De Bielder behoorde vanaf 1829 een grafrecht en in dat graf werden leden van de familie Groot Hulze begraven. De familie Warschauer is op een bepaald moment eigenaar geworden van de boerderij en nam ook het grafrecht over op de begraafplaats. Zo vinden we dus een steen op het graf van De Bielder met de naam van C.A.W.F. Groot Hulze en van de familie Warschauer (zie foto).
Op het graf van boerderij Groot Hulze vinden we de namen van de familie Tushuizen en de familie Bieleman. Op het graf van de boerderij 't Hulze vinden we de naam van de familie Pelgrum.
Inmiddels stonden we met onze beide benen op de Kapelweg en alvorens op de fiets te stappen keken we nog even om naar de prachtige bomen op deze dodenakker. Dit alles nog eens overdenkend sloegen we de Hulzerdijk in en nabij het "kerkhofje" aldaar bleek dat de tocht van vriend Gerrit niet vergeefs was geweest. Tot 28 september 1998 verkeerden we namelijk in de veronderstelling dat de laatste begraving aldaar plaats had gevonden in 1977, zoals was vermeld op de tentoonstelling in het gemeentehuis. Een foto van fotograaf Gerrit toonde ons echter duidelijk dat in 1986 de genealoog mr. W.W. van Valkenburg daar werd begraven. En zo werd de tocht van Gerrit Verstege toch nog beloond. In ieder geval een verhaal waard voor Ons Markenboek.
Thuisgekomen hebben wij dit verhaal aan het papier toevertrouwd omdat we van mening zijn, dat dergelijke verhalen bijdragen aan het zoekwerk in het archief en zelfs op onze kerkhoven.

Bronnen:
Archief gemeente Gorssel en eigen onderzoek

AANWINSTEN BIBLIOTHEEK (9)

H. Schoenmaker

1 Waterschap de Schipbeek 1881-1981, uitgegeven door het bestuur van het waterschap "de Schipbeek" ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan, Markelo, 1981, met losse kaart.
2 Kalender 1984 Oud-Harfsen, Harfsen, z.j. (1983).
3 (Jansen (op de Haar), H.J.,) Ken uw gemeente, z.pl. (Eefde), z.j. (1985), stencil. Betreft gemeente Gorssel.
4 (Jansen (op de Haar), H.J.,) De geschiedenis van het dorp Eefde, z.pl. (Eefde), z.j. (1985), stencil.
5 (Jansen (op de Haar), H.J.,) De geschiedenis van het dorp Harfsen, z.pl. (Eefde), z.j. (1985), stencil.
6 Nederland in den oorlog!, Historisch document met reproducties van officieele stukken, 15e en 16e dl., samengesteld door R. van Bergen, Utrecht, z.j.
7 Een eeuw bouwmaterialen aan de Snippeling, Deventer, 1995.
8 Almanach, Nieuwe Zutphensche, 1785, Zutphen.
9 Staring's Almanak voor den Gelderschen landman 1885, 38e jr., Zwolle.
10 Grashuis, J., Voeding en steriliteit, Zelhem, z.j. (1950), overdruk uit het Landbouwkundig Tijdschrift 62e jrg no. 1 / 2 januari-februari 1950.
11 Weijer, L., Bemesting van grasland, Doetinchem, z.j.
12 Handleiding voor de genezing van de meest voorkomende veeziekten, uitgegeven door het Laboratorium "De Denneboom" te Rotterdam (Bureau voor scheikundig, microscopisch en bacteriologisch onderzoek), Rotterdam, 1921. Het boekje eindigt met een formule voor de berekening op welke dag in de jaren tussen 1800 en 1999 Pasen valt.
13 Posthumus, G., Bepaling en verbetering van de kwaliteit van de melk, lezing gehouden op de algemene vergadering van de G.O.Z. van 25 mei 1949 te Zwolle, z.pl., z.j. G.O.Z. = Geldersch-Overijsselsche Bond van Coöperatieve Zuivelfabrieken (bij verkorting G.O.Z.) te Zutphen.
14 Coöp. Aankoopvereniging "Gorssel" te Gorssel, jaarverslag over het boekjaar 1 juli 1956 - 30 juni 1957, z.pl. (Gorssel), z.j. (1958).
15 Programma van het Eerste Westelijk Zendingsfeest der Classicale Zendingsvereenigingen in de Classes Deventer en Zutphen Hemelvaartsdag 25 mei 1922, n.m. half twee, op een terrein van het landgoed 't Joppe te Gorssel, welwillend afgestaan door den Hoogwelgeb. Heer F. baron van Hövell tot Westerflier aan den grintweg van het station naar het dorp. Het programma vermeldt als spreker van het Slotwoord Ds H.E. Beker van Gorssel en voorts: "Bij ongunstig weer wordt de Ned. Herv. Kerk beschikbaar gesteld."

16 Nederl. Jongelings-Verbond. Ring Zutphen van Chr. Jongelings-Vereenigingen. Vergadering in de open lucht in het bosch bij "den Huize Voorstonden" te Voorstonden. Op Tweeden Pinksterdag '18. Aanvang 's namiddags 3 uur. Het programma vermeldt onder meer: "De Chr. Muziekvereen. "Looft den Heer" van Gorssel zal onder leiding van haren Directeur, den Heer J.J. Sterk van Deventer, het feest opluisteren."
17 Provincie Gelderland, Het omgevingsgebied van Gelderland, Ruimte, milieu en water in balans, samenvatting, Arnhem, 1997.
18 Maand van de groote ommekeer, De, Geallieerde overwinningen openen de fase der bevrijding, z.pl., z.j., brochure.
19 Verzwaring van lucht-bombardementen, Belangrijke mededeling der Nederlandsche regeering, en Dringende waarschuwing tot het Nederlandsche volk (van Het geallieerd opperbevel), z.pl., z.j., pamflet.

De bibliotheek van de vereniging bevindt zich in het verenigingsgebouw Het Richtershuis te Harfsen, Hulstweg 4, telefoon 0573 432003, en is geopend elke tweede dinsdag van de maand van 14.00-16.00 uur.
Tevens zijn dan leden van de werkgroep genealogie aanwezig.

SPONSORS VAN DE ELF MARKEN

Rabobank Berkel-IJssel
Gemeente Gorssel

Almen:
Boeltjes Sig. Mag./Kantoorboekhandel, Dorpsstraat 20
HCR De Hoofdige Boer, Dorpsstraat 38
Installatiebdrijf F. Pladdet, Dorpsstraat 24

Eefde:
Bouwbedrijf Nijenhuis Menkveld, Mettrayweg 30
Makelaarskantoor B.W. ten Dam, Rustoordlaan 39

Epse:
Aannemersbedrijf H. Hietbrink, Epserenk 26

Gorssel:
Kantoorboekhandel Bechtle, Hoofdstraat 36D
Welkoop H.H. Berndsen, Molenweg 38
Verzekerings Adviseur De Boei, Elfuursweg 3A

Harfsen:
Café Buitenlust, Lochemseweg 132
Foto Wim Wichers, Lochemseweg 94
Garage Henk Slettenhaar, Bremweg 1B
Installatiebedrijf Jan ten Have, Lochemseweg 96
Lubberding BV Harfsen, fabrikant van Gerjak voortenten, en Tago vouwwagens, Reeverweg 6A

Inlichtingen over sponsoring bij de penningmeester.

Het lidmaatschap loopt van 1 januari - 31 december.
Opzeggen van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december.

De contributie bedraagt f. 30,-- per jaar per gezin. Hiervoor heeft men vrije toegang tot de vergaderingen, lezing- en dia-avonden. Tevens wordt elk kwartaal Ons Markenboek gratis toegezonden. De leden buiten de gemeente betalen hiervoor f 5,-- extra als bijdrage in de portokosten.
Betaling van contributie, bijdragen of giften kan geschieden op de rekening van de vereniging nr. 3014.05.611 bij de Rabobank "Berkel-IJssel".
Voor contributiebetaling wordt voorkeur gegeven aan een machtiging of een acceptgirokaart.

Publicatie of overname van artikelen uit Ons Markenboek is alleen toegestaan met toestemming van de voorzitter van de redactiecommissie.
Kopij te zenden aan één van de leden der redactiecommissie, indien mogelijk op diskette (WP.5.1) met drie uitgewerkte teksten.

Het verenigingsgebouw Het Richtershuis, Hulstweg 4 te Harfsen, is op dinsdagmiddag geopend van twee tot vier uur. De tweede dinsdag van de maand kan men hier terecht voor bibliotheek en genealogie.
Het gemeente-archief is alleen op maandag geopend.

Adviseur : J. Eefting, archivaris gemeente Gorssel
Postbus 19, 7213 ZG Gorssel, tel 0575 498989

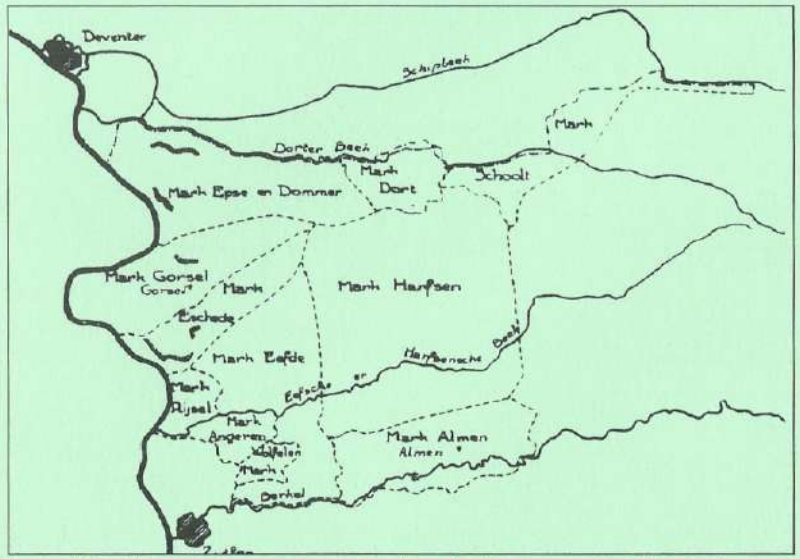

Kaartje van de vroegere marken in de gemeente Gorssel